

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ปี 2535 ได้เกิดวิกฤตการณ์สงครามอ่าวเปอร์เซียขึ้น ส่งผลให้ทั่วโลกเกิดปัญหาด้านพลังงาน โดยรัฐบาลสมัยนั้น (นายอานันท์ ปันยารชุน) ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการใช้พลังงาน จึงได้ออกพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์พลังงานฉบับแรกขึ้นคือ พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ.2535 (พ.ร.บ.การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ปี 2535) และออกพระราชกฤษฎีกาและกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์พลังงานตามมาอีก เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำหนดมาตรการกำกับดูแลและส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้กำหนดอาคารควบคุมหรือโรงงานควบคุมแต่ละแห่ง มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานอย่างน้อย 1 คน มีการดำเนินการอนุรักษ์พลังงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ พ.ร.บ.กำหนดไว้ มีการจัดส่งข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต การใช้พลังงานและการอนุรักษ์พลังงานให้แก่กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานปีละ 2 ครั้ง มีการบันทึกข้อมูลการใช้พลังงาน การติดตั้งหรือการเปลี่ยนแปลงเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่มีผลต่อการใช้พลังงานและการอนุรักษ์พลังงาน มีการจัดทำเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงานส่งให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน และขั้นตอนสุดท้ายคือตรวจสอบและวิเคราะห์ การปฏิบัติตามเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงานที่ได้กำหนดไว้

นับตั้งแต่มีการเริ่มใช้ พ.ร.บ.การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ปี 2535 จนถึงปัจจุบันได้มีการส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพมาอย่างต่อเนื่อง แต่แนวโน้มการใช้พลังงานของประเทศยังคงเพิ่มขึ้น โดยในปี 2546 ประเทศไทยมีการใช้พลังงานไฟฟ้ารวมทั้งสิ้น 106,959 ล้านกิโลวัตต์ชั่วโมง เพิ่มขึ้นจากปี 2545 ร้อยละ 6.8 โดยในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.3 ภาคธุรกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.4 และภาคที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.3 ปัจจุบันการใช้พลังงานไฟฟ้ามีแนวโน้มความต้องการที่สูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อกำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศ ซึ่งมีกำลังการผลิตรวม 24,805

เมกะวัตต์ เพิ่มขึ้นจากปี 2545 ร้อยละ 2.7 (รายงานไฟฟ้าของประเทศไทย 2546 ของกรมพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน: www.dede.go.th)

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงมหาดไทย ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2503 มีภาระหน้าที่จัดหาและจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า มีบทบาทที่สำคัญต่อการใช้พลังงานโดยรวมของประเทศ มีอาคารการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่เลขที่ 200 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร มีพนักงานที่ประจำในอาคารสำนักงานใหญ่รวมทั้งสิ้น 5,395 คน (สถานะ 30 พฤษภาคม 2549) และมีการใช้พลังงานไฟฟ้าในปี 2547 จำนวน 10,757,000 ล้านหน่วย และปี 2548 จำนวน 10,361,000 ล้านหน่วย อาคารการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ เป็นอาคารควบคุมตาม พ.ร.บ.การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ปี 2535 มีการดำเนินการตามขั้นตอนที่ พรบ.การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ปี 2535 กำหนด ปัจจุบันได้มีการจัดทำเป้าหมายและแผนการอนุรักษ์พลังงานเสนอต่อกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (ชื่อเดิมคือกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน) เรียบร้อยแล้ว แต่ยังไม่มีการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้จัดทำไว้ เนื่องจากมาตรการประหยัดพลังงานที่เสนอในเป้าหมายนั้นต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างของอาคารและเปลี่ยนอุปกรณ์หรือเครื่องจักรใหม่ จำเป็นต้องมีการลงทุนเป็นเงินจำนวนมาก มีผลทดแทนการลงทุนในแต่ละมาตรการใช้เวลานานประมาณ 6.3-18.3 ปี (รายงานการตรวจสอบและวิเคราะห์การใช้พลังงานโดยละเอียดของอาคารควบคุม อาคารการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่, 2546 : 8-9) หากจะดำเนินการตามเป้าหมายและแผนการอนุรักษ์พลังงานตามที่ได้มีการเสนอนั้นจะต้องมีขั้นตอนมาก และใช้เวลาในการดำเนินการนาน

สืบเนื่องจากวิกฤตการณ์ราคาน้ำมันแพง และปริมาณการใช้ที่เพิ่มขึ้นเป็นผลให้ประเทศเกิดปัญหาขาดดุลการค้า รัฐบาลจึงได้มีนโยบายแรงจูงใจให้ทุกส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานของรัฐร่วมกันประหยัดพลังงาน โดยกำหนดเป้าหมายให้ลดจำนวนหน่วย (Unit) การใช้น้ำมันและไฟฟ้าจากเดิม เมื่อเปรียบเทียบกับเดือนเดียวกันของปีที่แล้ว อย่างน้อยร้อยละ 10 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคตระหนักถึงความสำคัญและความเร่งด่วนของการอนุรักษ์พลังงาน ดังนั้นจึงมีการวางนโยบายในการประหยัดพลังงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2548 และกำหนดมาตรการการประหยัดพลังงานขึ้น โดยมุ่งเน้นในการบริหารจัดการพลังงาน ให้มีการใช้พลังงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และได้มีการติดตั้งมิเตอร์ไฟฟ้าเพื่อวัดการใช้พลังงานไฟฟ้าของแต่ละหน่วยงาน

ภายในการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ เพื่อให้พนักงานได้รับทราบปริมาณการใช้พลังงานไฟฟ้า ในหน่วยงานของตน มาตรการที่นำมาใช้ดำเนิน การ ได้สะดวกและรวดเร็ว ใช้เงินในการลงทุนน้อย และพนักงานสามารถปฏิบัติได้ง่าย ในการศึกษาครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์ในการอนุรักษ์ พลังงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ หลังจากที่มีการกำหนดนโยบายและกำหนด เป้าหมายในการอนุรักษ์พลังงานขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทราบผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่
2. สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าในอาคารสำนักงานได้

1.4 นิยามศัพท์

ผลสัมฤทธิ์ คือ ผลสำเร็จของการดำเนินการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วน ภูมิภาค สำนักงานใหญ่ หลังจากมีการดำเนินมาตรการการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าอย่างน้อยร้อยละ 10

การดำเนินงาน คือ การกระทำตามมาตรการการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์

การอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า คือ การใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด